

CAP

VERMELL

Nº 113

CAPDEPERA - CALA RAJADA

MAIG 1990

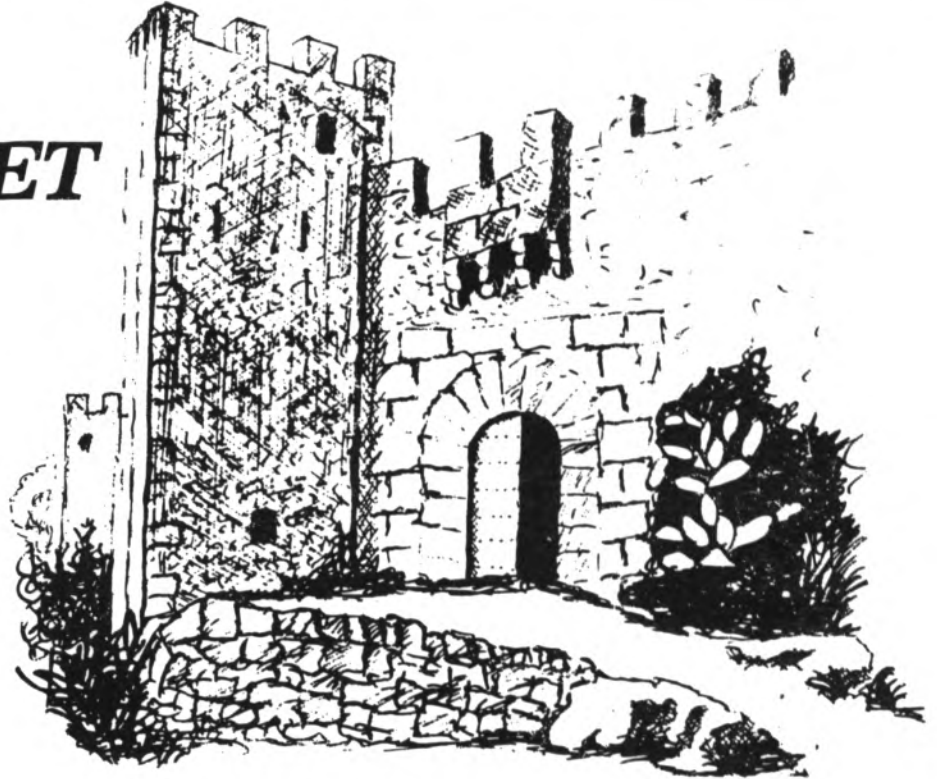

CERTAMEN NACIONAL
DE BANDES DE MÚSICA

VILA DE CAPDEPERA

1990

PORTALET

SONI LA MÚSICA

El dia 3 de juny haurà tengut lloc, si no hi ha hagut res de nou, el "I CERTAMEN NACIONAL DE BANDES MÚSICA, VILA DE CAPDEPERA", diada important i significativa pel què representa d'esforç organitzatiu i de projecte musicalment prometedor.

A l'acte de presentació que tengué lloc en el Castell, remarcava Bernat Julià, director del Conservatori, com la cultura musical d'un poble reflexa feelment el seu desenvolupament econòmic i social, tant o més que qualsevol altra activitat cultural. Evidentment, tota activitat cultural està condicionada per l'activitat econòmica ja que és aquesta la que possibilita la disposició de temps lliure, de benestar social, d'estímuls per treballar i per manifestar i dur a terme les inquietuds individuals i col·lectives. D'aquestes activitats, davant d'altres fenòmens de caire més individualista, com la pintura, l'escultura o la literatura, n'és la música la que assoleix una vocació de signe més col·lectiu, encara que la creació i fins i tot la interpretació musicals poden reduir-se a la més estricta individualitat. En tot cas, quan són les bandes les qui ocupen l'escenari, hem de parlar d'un esforç que ultrapassa l'àmbit de l'individu i neix de molts per arribar a molts.

Sovint, les institucions públiques promouen actes pseudoculturals o marcadament folkloritzants, gairebé sense sentit, que no aporten res, ni connecten amb les inquietuds de la gent, ni estimulen la participació. Per altra part, molts dels actes que es diuen culturals no tenen altre objectiu que el promocional, pensats exclusivament en la imatge que d'ells se'n deriva i sense comptar per res amb el poble al que, pretesament, van dirigits. Pensam que aquest no és el cas del Certamen que ens ocupa. Si no ens equivocam, aquest és un projecte respectuós i estimulante per al desenvolupament cultural de Capdepera, obrint les portes a una manera intel·ligent i col·lectiva d'emprar l'oci. Si a més, el Certament transcendeix l'àmbit local i assoleix una gran difusió, i si fins i tot pot resultar atractiu per a una part dels turistes que es trobin per aquí aquests dies, molt millor. Però no ha d'esser aquest -pensam que no ho és- el fi últim d'un aconeixement que, des del nostre punt de vista, neix amb tots els pronunciaments favorables per convertir-se en punt de referència obligada dins l'àmbit musical gabellí.

Benvingut doncs, aquest "I CERTAMEN NACIONAL DE BANDES DE MÚSICA". Malgrat les reticències, i fins i tot alguns malentesos, que s'han suscitat a nivell d'altres bandes i de la seva Federació, volem pensar que aquest nadó balbuç i dubitatiu començarà a caminar amb bon peu. En certa manera, els gabellins ens hem de sentir obligats a procurar que així sigui.

LLIBRES Promoguts pel Servei Municipal d'Orientació Educativa, s'han dedicat uns dies al llibre, com a vehicle de cultura i coneixements dins el món de l'escola. Les respectives exposicions de llibres en els centres escolars tengueren lloc els dies 14, 15 i 16 de maig a Capdepera, i els dies 17, 18 i 21 a Cala Rajada. Com a activitats complementàries hi ha hagut una exposició dels treballs que al respecte havien efectuat els alumnes dels dits centres escolars, exposició que s'ha pogut veure els dies 2 i 3 de juny a Ca's Governador. El mateix dia 3, un ginkama i l'actuació de l'espectacle de teresetes de "S'Estornell" hauran posat punt i final als actes en què nins i llibres s'hauran acostat encara una mica més els uns als altres.

METGE Des de principis del mes de maig s'ha incorporat un nou metge de la Seguretat Social a la plantilla del nostre municipi. Com que aquesta incorporació, en principi, haurà de descongestionar la feina dels altres metges i aliviar el temps d'espera en els ambulatoris locals, nosaltres donam la més cordial benvinguda a Pere Sales, que així nom el nou metge. I per si algú no ho sap, amb aquesta incorporació, les consultes queden de la manera següent:

Dr. Julià Serra:	9'30 h. - Casa del Mar
Dr. Bartomeu Balaguer:	12'30 h. - "
	18'30 h. - Ajuntament
Dr. Pere Sales:	9'30 h. - "

Com que la presència d'un tercer metge suposa, també, la redistribució de cartilles, el que cal ara és que tothom conegui quin metge li correspon a partir d'ara. Les consultes es poden fer en els ambulatoris esmentats mitjançant l'exhibició del document d'afiliació a la Seguretat Social.

SERENATES El dia 2 de juny, després que el pianista Gustavo Mozart hagi ofert el seu anunciat concert de piano, Joventuts Musicals haurà presentat les "III Serenates d'Estiu". Aquest és el programa previst:

- 4 de juliol: Percussions de Barcelona, sota direcció de Xavier Joaquim.
- 11 de juliol: Vich Quartet. Corda i clarinet.
- 18 de juliol: Antoni Besses. Piano.
- 25 de juliol: Concert líric. Marie Louise Gilles i Peter Frank. Acompanyament, Mª Antònia Gomis, piano.
- 26 d'agost: Concert extraordinari a càrrec de la jove orquestra de Bel·gica Magistral Begin Wande.

Els abonaments per als socis costaran 1.000 ₧, i 2.500 ₧ per als no-socis. El preu per concert és de 1.000 ₧.

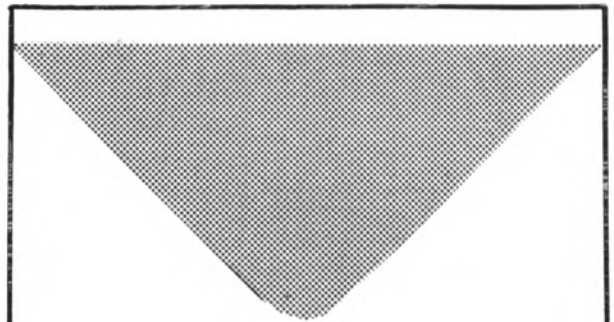
BANDES Com haureu llegit en el "Portalet", surt aquest número de "Cap Vermell" al mateix temps que la música de les bandes umpl els carrers de Capdepera, amb motiu del "I Certamen Nacional de Bandes, Vila de Capdepera". Teniem entès que hi havien de prendre part les formacions de Son Servera, Santa Margalida, S'Almudaina i Son Cladera de Ciutat, i l'Artística de Carlet (València). La nostra banda haurà participat fora de concurs, per la seva qualitat d'entitat organitzadora. Del resultat d'aquest concurs, que compta amb el patrocini de la Conselleria de Cultura i de l'Ajuntament de Capdepera, en donarem compte en el pròxim número.

BANCS No ens referim a bancs d'aquests per dur-hi doblers, no. Es de bancs per seure que parlam. Amb unes obres senzilles s'ha solventat un problema que existia a un tram del passeig marítim de Cala Rajada, a partir de la Plaça dels Mariners. S'han posat respallers, els quals, al temps que fan més còmode l'estada, eviten el perill de caigudes com les que ja s'ha produït alguna vegada. I és que, sovint, no és mitjançant grans inversions sinó amb una mica de bon gust i sensibilitat que s'arreglen les coses. Aquest n'és un exemple.

PREMI Sabeu que el mes passat parlàvem de l'actuació de Maria Antònia Gomis a Catalunya. Ara ho hem de tornar fer, i amb més motiu i alegria. Maria Antònia va prendre part, el passat 30 d'abril, en el "V Premi Ciutat de Berga" de piano, juntament amb una cinquantena més d'intèrprets. A aquest concurs hi havia un premi especial dedicat a la interpretació de música d'autors catalans, amb una peça obligada del mític Xavier Montsalvatge, qui, al mateix temps, presidia el jurat. Aquest premi fou per a la nostra Maria Antònia, que el rebria de mans del propi autor. Després, la pianista gabellina prendria part a una festa d'homenatge al famós compositor, interpretant algunes obres. Maria Antònia va rebre les felicitacions de Montsalvatge i nosaltres, des de les nostres pàgines, hi afegim la més cordial enhorabona de "Cap Vermell", juntament amb el desig fervent de veure-la seguir sense entrebancs pel camí d'èxits que ha emprès.

ACERES En canvi, no es posa remei al problema de les aceres del nucli comercial de Cala Rajada. És cert que les botigues han de protegir els seus articles del sol, però això de posar tendals i veles a l'altura del cap, amb barres de ferro per donar suport als artillugis, és quelcom que atempta la integritat física dels vianants, convertint en un autèntic perill el caminar per algunes d'aquestes aceres. Més de dos s'hi han fotut un braverol. I nosaltres, vengam a denunciar-ho cada any, però de bades. L'any que ve tornarem a insistir, i qui n'ha de fer cas tornarà a fer-se el sord. I qui dia passa anys empeny...

AQUEST NÚMERO L'HEM FET:

Joan Nebot
Mari-Germa Melis
Joana Colom
Maria Vives
Pep Terrassa
Llucià Sirer
Mª Antònia Nadal
Jaume Fuster
Ani Muñoz
Antoni Amorós
Gabriel Torres
Antònia Vila
Gabriel Flaquer
Antònia Garcia

BOLLETÍ DE L'OBRA
CULTURAL BALEAR

Capdepera - Cala Rajada

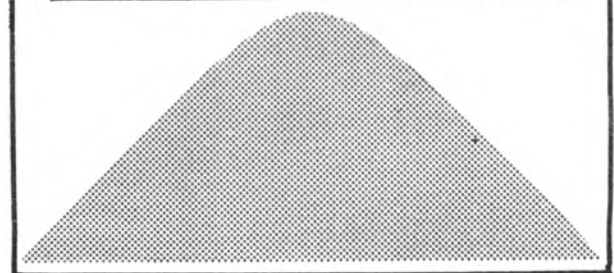
MAIG 1990

Via Joan Carles I, s/n
Capdepera

Dipòsit Legal: 197/80

Imprimeix:
APOSTOL Y CIVILIZADOR, Petra

Els articles publicats en aquesta revista expressen únicament l'opinió dels seus autors

Punyides

PUNYIDES MALENCONIQUES

- A la primavera, no us sentiu una mica estranys? No sentiu una mescla de tristor i d'alegria, d'intranquil·litat i d'eufòria, d'insatisfacció i d'esperança...? No us sentiu anímicament variables?

- Per què a vegades som tan egoistes que no podem consentir que els altres siguin feliços sense nosaltres?

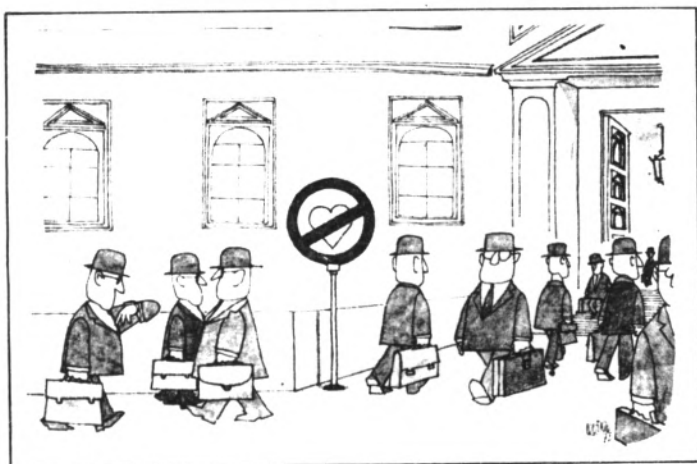
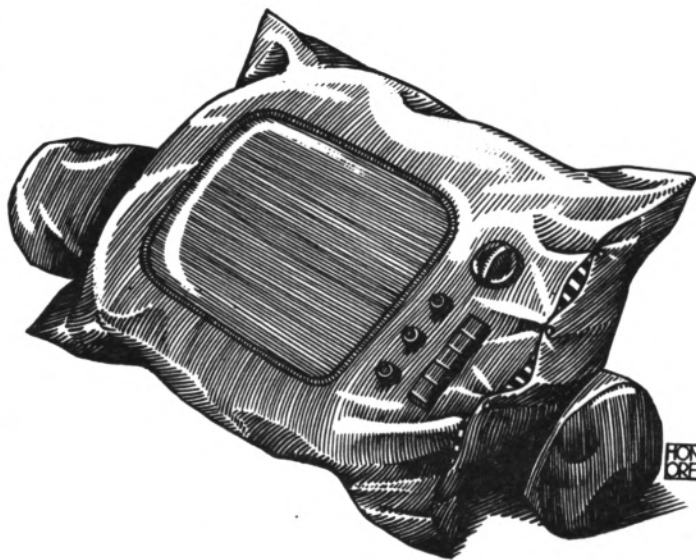
- Hi ha moments de la vida en què ens sentim buits i la desesperació ens turmenta.

- La soledat ens ajuda a reflexionar, però, a vegades, també pot ajudar-nos a embogir.

- Es pot tenir la crisi dels quaranta en plena trentena?

- Aquest mes ni ganes tenc de punyir. Ho deixarem pel mes que ve, si tot va bé.

ERISSÓ

DURANT EL MES D'ABRIL...

Han nascut:

Guillem Mir Martín,
de Guillem i Dolors.
Pilar Bosch Nicolau,
de Daniel Pau i Maria Lluïsa.
Victòria Piñol Torrente,
de Joaquim i Josepa.
Andreu Muñoz Bonnín,
d'Andreu i Aina.

S'han casat:

Joaquim Navarro Martínez
amb Martina Schlaf.
Lluís Garcia Herrera
amb Lluïsa Rozalén Pozo.

Han mort:

Joana Alvarez Espino
Antoni Vaquer Garau

El Grup d'Acció Social de Capdepera ha duit a terme, per encàrrec de l'Ajuntament, un estudi sobre el possible nombre de persones del nostre municipi en estat de necessitat d'ingrés a una Residència.

El resultat ha estat el següent:

Capdepera	28	persones
Cala Rajada	18	"
Total	46	"

D'aquest col·lectiu, nou persones (20% del total) podrien veure ateses llurs necessitats mitjançant un adequat Servei d'Assistència Domiciliària. La resta (trenta-set persones) tenen necessitat actual d'ingrés a una residència.

D'entre les diverses conclusions que aquest Grup d'Acció social ha extret, destaquen les següents:

1.- Necessitat actual i concreta d'una Residència en el municipi de Capdepera. L'Ajuntament no hauria de perllongar per més temps el començament de la construcció de la Residència de Capdepera.

2.- Contràriament al que havia estat habitual fins ara, la Residència Municipal ha de poder atendre qualsevol tipus de necessitat, encara que sigui en règim temporal, en tant es gestiona una solució definitiva a un establiment especialitzat.

3.- Necessitat d'abordar el problema de l'Assistència Domiciliària com com una responsabilitat més de l'Ajuntament, en exercici del deure de tutela vers els ciutadans més dèbils i necessitats. Per això ha de servir-se de tots els mitjans al seu abast, entre d'altres les ajudes de l'Inserso. Però, l'Ajuntament no pot, en cap moment, relegar a aqueix organisme estatal la responsabilitat en una matèria que, primerament, és de caire municipal.

Un ample grup de ciutadans de Capdepera estam en total desacord amb el senyal de "direcció prohibida" que les autoritats competents han col·locat en el cantó de la Banca March.

Davant aquest disc tenim dues opcions:

a) Girar a l'esquerra cap a l'Ajuntament i fer una volta prenguent el carrer Fondo per sortir al carrer Centre solament vint-i-cinc metres més avall del punt de partida. Aquesta opció la trobam desproporcionada i impracticable.

b) Girar a la dreta fins a la intersecció amb el carrer G.Timoner. Un cop allà, la visibilitat pràcticament nul·la ens dificultatà enormement l'accés a una via força congestionada pel tràfic des de i cap a Cala Rajada. Una vegada dins l'esmentat carrer, ens haurem d'aturar, altra vegada, una mica més enllà per tal de voltar cap a les nostres cases, ja que un 90% dels habitants viu a l'esquerra segons es davalla.

Després del que queda dit, arribam a les següents conclusions:

1.- Ens pareix injust que per mantenir uns pocs cotxes aparcats entre el cantó del carrer Fondo i el de la Banca March s'hagin de desviar del seu camí devers 2.000 vehicles cada dia.

2.- Aquest sistema comporta el servei de municipals per regular el tràfic a les hores punta.

Totes aquestes distorsions es podrien evitar prohibint l'aparcament en el tram esmentat. Pareix com si haguéssim oblidat que els carrers no són per aparcar sinó per circular. Si de nosaltres depengués prohibiríem l'aparcament des de la Banca March fins al taller d'en Jaume Salamanca. Seguim pensant que és injust que perquè uns pocs puguin aparcar amb comoditat una immensa majoria hagi de fer diàriament una sèrie de maniobres rares, difícils i incòmodes per poder arribar a ca seva.

Proposam les solucions següents:

a) La primera i més fàcil seria modificar l'aparcament central de la Plaça de l'Orient, actualment en línia, per passar a aparcament en diagonal. Amb això, no solament es facilitaria la maniobra d'entrada i sortida sinó que també, i molt més important, es guanyarien algunes places d'aparcament.

b) Iniciar gestions serioses i actives amb el propietari del solar situat davant el cafè de "Ca'n Patilla", a fi de convertir-lo en aparcament gratuït. Amb aquesta iniciativa no sols guanyaríem moltes places d'aparcament sinó que, de passada, eliminaríem aquest femer vergonyós que ara tenim en el mateix centre de Capdepera.

c) Tenim un altre projecte de molta més envergadura, encara que no creim que sigui ara el moment més oportú per presentar-lo detalladament. En qualsevol cas, estam disposats a donar-lo a conèixer a totes aquelles persones que es sentin interessades per l'assumpte.

Per acabar, esperam que les autoritats reconsiderin aquest tema i confiam que es pugui resoldre de manera que en sortiguem guanyant la majoria. No oblidem que rectificar és de savis.

esports

Amics lectors, ja sabeu que tot el que comença ha d'acabar. Així, la temporada de futbol 89-90 ha arribat al seu final, pel que fa a l'Escolar, si exceptuam l'equip infantil que encara segueix en competició disputant la Copa President. Per cert, que l'eliminària que aquest equip estarà disputant en coincidència amb l'aparició d'aquest número, és d'allò més difícil, ja que els al.lots d'en Pep Fuster s'hauran hagut d'enfrontar al Real Mallorca, ni més ni menys. Potser sigui millor així, ja que en cas de quedar eliminats ho hauran estat per compte d'un equip suposadament superior.

El passat dia 4 de maig tengué lloc l'assemblea anual de socis de l'Escolar, amb poquíssima assistència de gent, cosa per altra part ja habitual. Només foren tres els socis que comparegueren a la cita. Això, es miri per on es miri, és vergonyós. Tothom és molt bo a l'hora de dir si el Club va bé a malament i tothom té solucions màgiques per al ressorgiment del futbol gabellí. Però cap d'aquests socis o aficionats que en saben tant és capaç de pujar el dia de l'assemblea a exposar les seves queixes o a oferir sortides viables, o com a mínim a conèixer la situació real del seu club. I passat al desenvolupament de l'esmentada assemblea, es va oferir, com és lògic, l'estat de comptes, el qual donà com a resultat un saldo positiu de 26.000 pessetes al final d'aquest exercici; a continuació es va llegir la memòria de la temporada i, finalment, es va respondre a distintes qüestions plantejades pels tres socis assistents. Acte seguit, la Junta Gestora va presentar la seva dimissió com estava previst a l'orde del dia i es va intentar el nomenament d'una junta nova, cosa impossible donat que cap dels tres socis presents no en volgué saber res. Davant aquesta situació, es pregué l'acord de convocar una nova assemblea per al dia 25 de maig, a fi de veure si algú agafaria el timó de l'Escolar. Si a la nova assemblea tampoc no hi hagués ningú disposat a fer-se càrrec del club, l'actual Gestora, representada per la secretària, presentaria tota la documentació de l'Escolar a la Federació Balear de Futbol, perquè se'n fes càrrec.

Sé el per què d'aquesta decisió dels directius actuals. Resumint es pot dir que n'estan més que cansats i que no poden, per més temps, seguir suportant que aficionats, socis, jugadors, premsa, etc. descarreguin els seus insults i el seu xerrum sobre les seves espatlles. Estan cansats de què els tractin com allò que no són, estan cansats de trobar portes tancades, estan cansats de que els passin comp-

tes d'actuacions de directives passades, estan cansats del desinterés dels pares vers l'educació esportiva dels seus fills...

Ja heu vist com s'ha confirmat allò que estava cantat des de feia temps: el descens del primer equip a Primera Regional. Això es veu molt, molt més que no el fet que l'Escolar ha mantingut la categoria d'altres cinc equips. Això, pareix que n'hi ha que s'estimen més oblidar-ho. Ja vaig dir que, com a president de l'Escolar, em sentia responsable en un setenta per cent d'aquest descens esmentat. Insistesc en l'assumpció de culpabilitat, per no haver-me sabut imposar des del primer partit i haver obligat a admetre n'Aurelio, en Maya i n'Àngel Flores per a reforçar l'equip. Ja vaig contar, i ho repetesc, que aquests jugadors foren vetats per l'entrenador Joan Terrassa; jo, en aquell moment, vaig proposar el cessament d'en Joan, perquè pensava que aquells jugadors eren més importants. Per qüestions d'amistat i per respecte als altres directius, vaig tórçer el coll. Ara, més que mai, sé que vaig esser massa blan i els resultats m'han donat la raó.

I ara he de passar a un punt que ja vaig anunciar el mes passat i que no puc seguir passant per alt. Em referesc al bufa-micros que, diumenge rera diumenge, es dedica a ferir l'Escolar amb mentides, a amb mitges veritats encara pitjors, i amb la intenció de sembrar el desconcert i la confusió en el Club. Es tracta, sí, del senyor Antoni Vila, el qual pot estar content d'anar mostrant el llautó cada diumenge i fent ostentació de les seves idees anti-Escolar. O potser a qui persegueix, el senyor Antoni Vila, no sigui a l'Escolar sinó al seu president. No és així, senyor Vila? I no ho hauria de fer això, senyor Vila, de perseguir directius, ja que vostè l'any passat també ho fou directiu, i se'n deu recordar del paper que es va desferrar: de feina, res de res; al contrari, el què feia era amagar-se perquè no li mandassin res. Devia tenir por d'espenyar-se les ungles si havia d'inflar algun balon o si havia d'anar a obrir la general de l'aigua. I després d'una temporada de no fer res, senyor Vila, va deixar de comparèixer pel camp i a les reunions de la directiva. Però, finalment, quan l'equip es va situar entre els cinc primers de la classificació comparegué de bell nou a penjar-se medalles. I del viatge a Lluc, que se'n recorda, senyor Vila? No va aixecar ni un bri d'enterra. Pintar-la sí, però de feina res de res. No vull esser pesat, però podria contar i no acabar. I ara es dedica a criticar per la ràdio, el senyor Vila, posant verda la directiva actual. An-

segueix...

els seus antecedents, no ho hauria de fer senyor Vila, que aquí tots ens coneixem i sabem de quins miracles es capaç vostè. Per parlar a través de la ràdio, i sobretot quan es tracta d'un medi tan prestigiós com Antena-3, s'ha d'actuar amb un mínim de criteri i de rigor, i no dedicar-se a fer de bufa-micros. Quan es duu un convidat a l'estudi, sabent que s'ha de parlar d'una tercera persona, crec que el menys que es pot fer és donar oportunitat a aquesta tercera persona per rebatre les opinions que allà s'expressin. No és així que s'ha de fer, si es vol ésser objectiu? O és que al senyor Antoni Vila sols l'interessa que es conegui una part de la història? Un curset de reciclatge li seria de molt de profit, senyor Vila, sobretot si el podien ensenyar a actuar amb imparcialitat. I, què és això d'argumentar totes les seves informacions amb allò de "m'han dit", "he sentit dir", "segons pareix", "segons es comenta"? Creu, senyor Vila que això és fer informació sèria. Un comentarista ha de comptar amb fonts més creïbles que les tertúlies de cafè. I, què és això d'entrar al camp mig d'amagat i refugiar-se a la caseta de devora el bar? D'allà no es veuen els fora de joc,

senyor Vila. El periodista, senyor Vila, s'ha de preocupar de cercar la notícia, la bona i la dolenta, i no com vostè, que s'excusa davant el seu cap de esports per no haver assistit a l'assemblea de l'Escolar, amb un "no m'havien convidat". Vostè hi havia d'ésser, tant si el convidaven com si no, i informar del que a l'assemblea es va tractar. Això és el que faria qualsevol periodista, però clar, vostè no ho és, ni en somnis. I com que no ho és, no actua com a tal. No sé de qui n'ha après, però per dolent que fos el mestre vostè és pitjor alumne. A tot això que aquí queda escrit i no se n'ho duen les ones, estic disposat a mantenir-l'hi cara a cara, en el seu programa, quan vulgui, posant les cartes damunt la taula i intentant demostrar de part de qui està la veritat. Ja sé que no em donarà aquesta oportunitat, però també vull que sapi la gent que per mi no s'haurà perdut. En tot cas, des d'aquí mantenc la meua defensa de l'Escolar davant els seus atacs i mentides.

I el mes que ve tornaré a aquesta pàgina i seguiré diguent coses.

BIEL TORRES

LA TRIPAL

Un grup d'amics, la majoria maressers de Sa Mesquida i Na Blanca, quan pujaven de la feina, els horabaixes, tenien el costum d'aturar-se en el casinet de Ca'n Pere Joan Bibí, allà en el carrer Nou. Allò era un enfony petit, però servia perquè, sobretot, els venia de pas. A qualcun no que no li venia de pas ni era maresser, però, entrada de fosca, també li podien trobar. I d'altres que ni de passada, ni maressers, ni entrada de fosca: tot el sant dia s'hi estaven. Es coneix que ja per aquell temps n'hi avia qualcun que quan sortia el sol ja havia acabat les feines o que "sa collera li tocava".

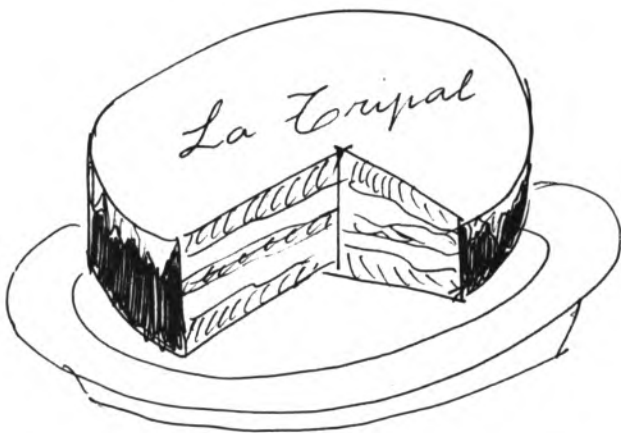
Així que, aquells horabaixes i fins ben entrada la fosca, els maressers polsosos, quan s'havien fet neta la gargamella amb cassalla o el que fos, s'asseien -si podien- a una cadira de bova i s'arrambaven a una de les quatre taules de ferro llargueres amb una peça de marbre al damunt. Uns feien "tuti encantat", a una altra taula feiem una "marilla" o "tuti loco"... i uns altres, drets al taulellet de fusta pintada d'un color fosc, discutien si a l'endemà farien teuladers (1-2 cm. de gruix) tot el matí perquè les llianyes eren molt

primes per Sa Mesquida, o si els de Na Blanca farien mitja pedra prima (10 cm. de gruix), regular (12'5 cm.) o mitja pedra gruixada (15 cm.), perquè si feien marès prim (5 cm.) o mitjanada (7 cm.) tot es rompia de fluix que era; en canvi no tenien dificultats per fer tres per dos (20 cm.). Altrament succeïa per Sa Mesquida, on no feien mai marès gruixat perquè la pedra era forta com a ferro de fogó.

Mentre la majoria s'anaven retirant, els quatre més renouers s'enfilaven fent el truc. A algun d'ells no li podien llevar la vista de les mans, mentre feia cartes, perquè al més petit descuid ja havia fet el paquet. Hi havia qualche escàndol que el sentien de tot el carrer nou. Els qui feien la "marilla" o el "subhastat" no eren més sants que els altres, però no feien tant de renou. Adesiara en sentien un que cantava les "quaranta", i no perquè dugués cavall i rei, precisament. Però, per sort, les coses no solien passar d'aquí i al final, quan ja havien fet unes quantes rondes, segons els calius que duien per dins el butxacó, se n'anaven ben contents a ca seva, i ben cansats!

SEGUEIX...

A l'estiu, els horabaixes tornaven més llargs i n'hi havia que al casinet s'hi aturaven fins hora de sopar. Estam parlant de devers l'any 1915, quan els homes sols sortien abans de sopar, tret dels dissabtes que també ho fien després per anar a afeitar-se. Aquella guarda que quedava una estona més que els altres al baret, hi havia qualque dia que devers les set velles ja tenia més fam que un lladre, i qui més qui manco ja no se'n recordava de què havia dinat. Aleshores, segurament que a la senalleta ja li sobrava la tapadora -si en tenia- o el cànyom -si no tenia tapadora- i per dedins devia estar més neta que l'altar major de l'església.

Amb tot això, un bon dia, en Mateu Racó del carrer Fondo no tengué altra feina que amollar: "I ara no pegaríeu una espipellada?". "Una espipellada, dius? -li contestaren en Pil.litu, en Tomeu Ros, es Coronel i uns quants més- Mos fotriem un bous per ses banyes". En Pintor, que s'ho escoltava recolzat en el taulell ensaborint una copa d'"alçapiu", i els veia amb la boca que els feia aigua, s'hi afegí: "Escoltau, a ca nostra fa quinze dies que férem matances i me pareix que això s'arreglaria amb llonganissa torrada, si és que madò Francisca la mos deixa torrar". I madò Francisca, una espècie de mare per a aquella pandilla, no sols no s'hi oposà sinó que els oferí un barral que aquell migidia en Pere Joan li havia duit de Ca'n Culet. En Niu, que només

necessitava que qualcú encengués el foc, digué a en Pintor: "Si tu dus sa llonganissa jo hi pos sa xuia. No és gaire gruixada perquè férem tot es saim que poguérem, però la mos fotrem a n'aqueixa corna, encara que s'enrevoltilli quan la torrem". També en Joan Ros de l'Orient hi va dir la seva: "Venga, venga, no aneu de pardaleria, que ara ja perdem es temps. Veniu amb mi i no en parlem pus". Sortiren els tres escapats, joves com eren, amb els talons que els pegaven pel cul. En Pintor duqué la llonganissa, en Niu un parell de pellerofes de xuia que, per cert, diguéren que tenia molt de pèl i que se coneixia que el raor no n'havia passat, i en Joan Ros duqué un pa que ja badava les barres. Com ho tregueren de ca seva? Això encara no s'ha aclarit, però segurament bctaren pel corral o per la cotxeria perquè no s'entemessin. El cert és que no quedà ni un llamp, només els quatre pinyols de les olives trencades que madò Francisca els havia posat. Ni escurar importava. Cap d'ells no havia fet l'empeguèit, i si n'hi hagués hagut més també s'ho haurien passat pels caixals. Allí havia estat collonut. L'arribada a ca seva no ho degué esser tant.

L'endemà no parlaven de res pus. El migdia, a l'hora de dinar, no hi havia altre tema de conversa tant a una pedrera com a l'altra. I com sempre sol succeir, els qui ho contaven encara hi afegien a fir de fer goles als altres, però ningú no va contar l'espolsada que va rebre de la dona. A l'horabaixa, en el cassinet, l'assumpte va tornar sortir enmig i es va decidir que allò no podia acabar d'aquella manera. Quedaren que al manco s'havia de fer un soparet cada mes.

I cada setmana que en feren, i qualque setmana un parell de vegades, encara que fos d'arengades torrades. I així va començar aquella famosa companya de La Tripal, d'abans del Moviment.

oooooooooooo

El ja famós "Trio Casseroles" (els nostres cuiners) de La Tripal actual, no sabem si ens durarà molt ja que el ens festegen ben fort i a lo millor el pressupost no donarà per evitar que ens fugin. Hi ha hagut "barbacoa" que ha posat un taló en blanc damunt la taula a fi que ells posassin la quantitat. Ja ho veurem. Per ara ens hem salvat gràcies al dret de retenir previst en els Estatuts, aprovats pels estaments oficials corresponents. Recordau el que diu l'article 26: "En cas de compromís La Tripal té atribucions per passar-se pels collons totes les lleis del país". I què vos pensàveu? Que fermam els cans amb llonganisses? Ca barret! Avui ja no tenim més espai per parlar d'en Colau d'es Juva, d'en Toni Talaia, d'en Manolo Ruiz, d'en Colau Maiol, d'en Danús i Cia., etc. però en parlarem el mes que ve. I d'en Papió també. Quina guarda!

CONVERSES

En Josep Gómez-Quintero Garau és un conegut empresari del sector de la construcció. La seva trajectòria com a empresari va començar a l'any 1966, quan son pare li passà el tall de picapedrers. Des d'aleshores ençà la seva empresa ha experimentat una gran expansió, fins al punt de donar feina, els darrers anys, a uns dos-cents quaranta obrers i utilitzar unes quinze grues. Ara, quan sembla que la febre constructora comença a cedir, hem acudit a en Pep perquè ens comentàs alguns aspectes del present de la construcció i per mirar d'entrellucar-ne el futur més immediat.

SEMPRE HAS FET FEINA A LA CONSTRUCCIÓ?

- No, el primer any vaig fer de pagès. El camp sempre m'ha estirat molt i quan vaig dir a mon pare que volia fer de pagès ell me volgué donar l'empenta construint un paller, unes solls i un galliner, i me deixà set-mil pessetes que me serviren per comprar uns pollastres, unes ovelles i un porc. Després de fer feina tot l'any, els porcs es moriren de pesta negra i amb el que vaig collir no me bastà per tornar els doblers a mon pare. Amb aquesta experiència, a l'any següent me vaig estimar més anar de manobre amb mon pare.

A QUIN TIPUS DE CONSTRUCCIÓ T'HAS DEDICAT, PREFERENTMENT?

- Fins ara, en els mesos d'hivern he fet hotels i apartaments, mentre que a l'estiu he promogut la construcció de vivendes i xalets. També m'he preocupat de mantenir els clients, alguns dels quals ja ho eren de mon pare, fent tot allò que m'encomanaven. Actualment, el que més feim són xalets adossats, vivendes i reformes d'hotels. Avui en dia els hotelers es preocupen de millorar els seus establiments, fins a deixar-los quasi nous.

QUÈ EN PENSES DEL "BOOM" DE LA CONSTRUCCIÓ D'AQUESTS DARRERS TRES ANYS?

- Aquest "boom" dels darrers anys no ha estat productiu per a ningú. Per a l'hotelier no ho ha estat perquè la construcció no ha tengut la qualitat per la que realment ha pagat; per a l'empresari tampoc no ho ha estat perquè ha hagut de pagar moltes hores molt més cares, ja que no hi havia temps per fer-ho d'altra manera. L'obrer sí que ha tengut unes fortes entrades.

CREUS QUE L'EMPRESARI HOTELER ES PREOCUPA PER LA QUALITAT DE LA CONSTRUCCIÓ?

- Aquests darrers anys hem intentat millorar la qualitat. Avui en dia ja no feim caixons, sinó edificis amb més estètica: donam colors a les façanes, hem canviat els terrats per teulades i posam gres, balustrades, emmarcats, etc. L'obra de construcció és molt cara però, dins el que permeten els pressuposts, intentem millorar-la.

NO CREUS QUE A HORES D'ARA JA HI HA UNA SOBREEXPLOTACIÓ DE LA ZONA TURÍSTICA?

- Sí. Jo hi veig dos problemes importants, que són: un excés d'oferta i manca d'atenció al client.

PER TANT, DEUS CONSIDERAR NECESSÀRIA UNA REDUCCIÓ DE LA POLÍTICA D'EXPANSIÓ HOTELERA I IMMOBILIÀRIA...

- El mercat immobiliari està pràcticament saturat. Per altra part, la pujada d'interessos bancaris fa molt difícil el comprar una casa.

BALEARS ÉS LA COMUNITAT AUTONOMA ON S'HA PRODUÏT UNA MÉS FORTA INVERSIÓ DE CAPITAL ESTRANGER EN EL SECTOR DE LA CONSTRUCCIÓ. CREUS QUE AQUESTA ONADA DE DOBLERS ESTRANGERS TAMBE HA ARRIBAT A CAPDEPERA?

- A Cala Rajada, el capital invertit en el sector de la construcció és quasi tot de per aquí. El que jo no sé és si algunes empreses importants i de fora poble, com Cotesa que ha fet el conjunt hotelier de "La Pineda", partaments turístics i pistes de tennis, han treballat amb capital estranger o no.

QUIN TIPUS DE VIVENDA DEMANDEN ELS ESTRANGERS, PREFERENTMENT?

- Actualment, els estrangers volen apartaments i pisets de set o vuit milions de pessetes, per bé que darrerament també compren molt poc. Quant al gust, he de dir que són molt particulars i així, sovint, es mesclen diferents estils, com l'intent de fer combinar detalls de l'arquitectura típica andalussa amb la mallorquina, a detalls de l'arquitectura nòrdica amb l'eivissenca, etc. Els estrangers, normalment, volen una casa pagesa, però, com he dit, mesclen molt. A alguns indrets del poble, com és la zona del Castell, he fet restauracions de cases velles, de les quals n'estic molt content. La feina de restauració també s'està acabant, ja que arreglar quatre parets velles surt molt car i hi ha poca gent que ho pugui pagar. Per altra part, els preus de les cases velles estan pels núvols.

ES CERT QUE MOLTA DE GENT JA NO VOL VIURE A UNA ZONA URBANA I CERCA LA SOLITUD DEL CAMP?

- De cada vegada hi ha més gent que cerca tranquil·litat i va a viure al camp. Prova d'això és que els preus dels terrenys han augmentat molt. Avui en dia el preu d'una quarterada de terra afavorida oscil·la entre un i cinc o sis milions de pessetes, si aquest terreny és edificable i té una caseta esbucada.

COM ÉS QUE A CAPDEPERA HI HA TANTS D'ESTRANGERS QUE ES FAN UNA CASA PER QUEDAR-HI A VIURE?

- Consider que el motiu és clar, i aquest és que encara hi ha racons molt bells on dona gust de viure-hi.

En Pep sembla tenir-ho clar i nosaltres ho tenim cada vegada una mica més embullat. Aquests racons tan bells de què ell parla cada vegada són més escassos i l'atractiu paisatgístic, ja ho veis, un record del passat. Possiblement, aquests darrers anys s'ha construït el que s'hauria d'haver construït al llarg d'un període bastant més llarg de temps, de manera més racional i planificada, sense traumes de infraestructura i d'acord a la demanda real. ¿Som a temps de salvar alguna cosa? Tots ho hauríem d'intentar, també els empresaris de la construcció, encara que això suposi moderar la seva activitat. Possiblement, un estudi seriós ens diria que el futur de la construcció depèn d'una minoració de la seva activitat actual. Possiblement.

dossier

ELS CASAMENTS A CAPDEPERA.
UNA APROXIMACIÓ CULTURAL

El matrimoni civil (2)

Una vegada analitzada, per bé que superficialment, la relació entre els matrimonis civils i la població local formada pels immigrants, tant estrangers com peninsulars, cal seguir aprofundint en altres aspectes de la relació entre societat gabellina i matrimonis civils. La comparació d'uns percentatges de matrimonis civils, referits a l'any passat i a distints indrets, em permetrà unes reflexions que crec prou interessants.

Madrid	33'3%	de matrimonis civils	(1)
Palma	43'1%	" "	(2)
Capdepera	55'2%	" "	(3)

Les diferències són importants i ben remarcables. Madrid que era i és una ciutat oberta, cosmopolita, industrial, i un dels més importants nuclis de dissidència política i religiosa de tot l'Estat, presenta un percentatge molt inferior als de Palma i Capdepera, que tradicionalment han estat uns nuclis de població conservadors en el sentit cultural de la paraula, i poc desenvolupats econòmicament. Les diferències actuals són únicament explicables des dels diferents tipus de desenvolupament econòmic i social que han sofert recentment aquestes poblacions. Entre Palma i Capdepera, que comparteixen una mateixa cultura, la diferència en el nombre de matrimonis civils és una conseqüència, fonamentalment, de l'alt percentatge de població estrangera que viu (12%) i es casa (16'2%) al poble.

Les estadístiques subministrades pel Consell General del Poder Judicial, corresponents a l'any 1988, indiquen que la Comunitat Autònoma de les Balears és la comunitat espanyola que compta amb la més alta proporció de parelles que rompen els seus vincles legals i sentimentals. Aquell any es tramitaren 2.884 expedients de divorci (4).

Aquestes dades permeten extreure unes consideracions que resumiria així:

- Els més alts percentatges de matrimonis civils es donen actualment a les zones turístiques, és a dir, a les poblacions on el fenomen turístic ha fet possible el contacte entre diferents grups humans i entre cultures diverses, liberalitzant les relacions de convivència.

- És a les poblacions turístiques on hi ha més divorcis i crisis en els matrimonis.

A les localitats turístiques, per tant, l'alliberació de les relacions de convivència i la inestabilitat del matrimoni es relacionen entre si, quan no tendria per què ser d'aquesta manera. Aquesta contradicció em sembla una característica pròpia d'una cultura en transformació i és tan ressenyable perquè la nostra societat es preocupa més de servir a una altra "societat de l'oci", representada pels turistes, que no pas a si mateixa.

Una de les característiques de la indústria turística és el fort consumisme que practica (5), dins una dinàmica molt normal del sector de serveis. Cada any s'ofereixen noves i temptadores ofertes: espais no degradats que estimulen i faciliten l'explotació turística, insòlites diversions, espectacles de tot tipus, preus especials, etc. Al cap d'avall, les nostres relacions amb el turista es redueixen a fer funcionar la màquina dels doblers, a fer consumir. En aquest sentit, cal preguntar-se si no estam tots, la societat en general, amarant les nostres relacions d'uns valors fortament consumistes, més preocupats pel nostre funcionament individual que no per la convivència i el desenvolupament de la nostra pròpia cultura.

No dispòs de dades sobre el nombre de divorcis que s'han produït aquests darrers anys, però la distribució, per anys, del nombre de divorciats que s'han tornat casar és ben clarificadora. La Llei del Divorci fou aprovada en el mes de juliol de 1981 i els primers divorciats locals es casaren a l'any 1983. Des d'aleshores el degoteig és constant i amb tendència a augmentar.

1983	3
1984	0
1985	2
1986	1
1987	2
1988	2
1989	4

Tots els divorciats que es tornen a casar ho fan, forçosament, pel procediment civil, tota vegada que la legislació eclesiàstica no admet el divorci, això és, el trencament del vincle matrimonial. L'Església sols contempla la possibilitat d'anul·lar el matrimoni si es demostra que, de fet (?), aquest no s'ha consumat. Les dues alegacions més emprades els darrers anys per aconseguir la nul·litat, és a dir, per demostrar que no ha existit vida conjugal, és la "declaració d'incapacitat psicològica per realitzar vida en parella", i la manifestació de "manca de llibertat a l'hora de contreure matrimoni". Aquesta postura doctrinal de l'Església em sembla bastant tancada, ja que està més encaminada a reforçar el sentit del matrimoni com a sagrament que no pas a admetre l'evolució de la societat, cosa que provoca contradiccions entre els matrimonis que, casats canònicament, decideixen rompre amb la seva vida conjugal, puix que la voluntat

de separar-se i desfer el matrimoni no implica, forçosament, un canvi de creences.

Aleshores, aquests matrimonis canònics es troben amb uns camins que són divergents: o bé acomplir amb la doctrina catòlica o bé realitzar la seva voluntat. Les dades ens confirmen que el 99'28% dels matrimonis elegeixen el segon camí.

Aquests darrers anys, el jutge encarregat d'aplicar la legislació eclesiàstica ha fet una interpretació ampla de la llei, augmentant el nombre de sentències de nul·litat favorables. Però, recentment, el Papa Joan Pau II ha sol·licitat que únicament es concedeixi la nul·litat en cas d'anomalies o trastorns greus de la personalitat (6). Si a aquesta llei de caire tan restrictiu hi afegim un procés d'anul·lació sempre complicat, llarg i costós, es comprèn que els matrimonis canònics que volen separar-se s'oblidin de la legislació eclesiàstica.

En el poble hi ha dues comunitats religioses més, encara que molt minoritàries. Em referesc als Evangelistes i als Testimonis de Jehová. Ambdues no consideren el matrimoni com un sacrament i, conseqüentment, els seus membres es casen únicament pel procediment civil. Gairebé cada any es casa alguna parella que pertany a una d'aquestes religions.

Encara que dotze anys de matrimonis civils represneten un període molt curt, he intentat, a grans trets, de seguir l'evolució entre els primers anys, 1978-82, i els darrers, 1988-89. En el primer període les parelles eren molt joves, amb una mitja d'edat de 23'6 anys; la majoria de contraents (63'1%) es casaren entre els vint i els vint-i-cinc anys, la qual cosa significa que havien començat a treballar de molt joves o bé que comptaven amb el recolzament de les famílies respectives. En cinc anys, tan sols quatre gabellins es casaren amb estrangers.

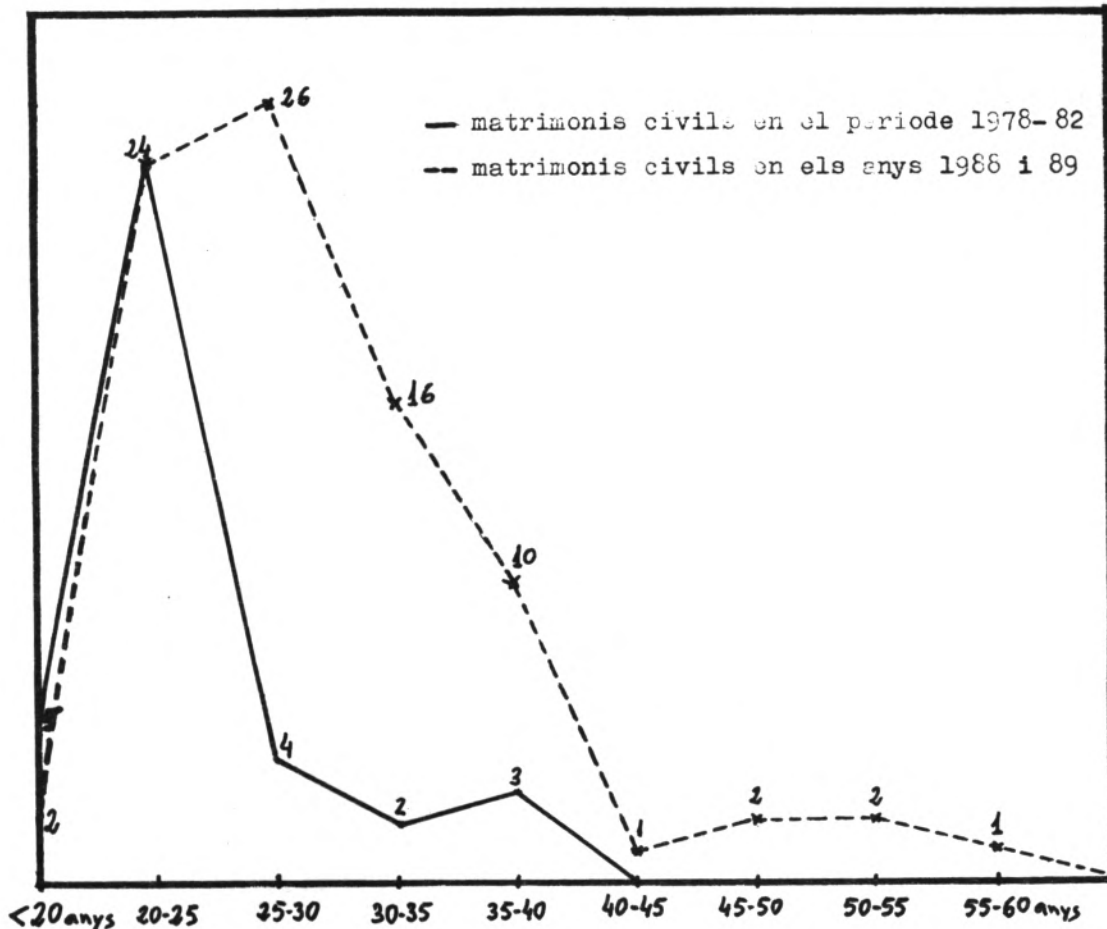
En el segon període (88-89), la mitjana d'edat és bastant més alta, 30'1 anys. Tres són els factors que, bàsicament, han provocat aquest augment:

- Els sis divorciats locals que s'han tornat casar, alguns d'ells amb més de cinquanta anys.

- El grup d'estrangers on, curiosament, també hi ha nombrosos divorciats, altres sis.

- Les parelles formades per mallorquins i peninsulars que retrassen el moment de casar-se.

Per confirmar el retràs en l'edat del casament, he comparat les edats dels mallorquins

en cuanto a ciertas comunidades se refiere, es decir, que quienes consideraban violados sus legítimos derechos de expresión verbal y escrita, son los mismos que ahora quieren imponer el uso del catalán a toda costa y de forma no menos autoritaria, hasta el extremo de que en Cataluña ha habido personas que han renegado públicamente de su nacionalidad española y a considerar extranjero a todo residente que no hable el catalán, pretendiendo a su vez monopolizarlo introduciendo en el lenguaje mallorquín palabras tan ajenas a nuestro vocabulario común como "sorra", "gos", "gual", "gat", "gavalds" y muchas otras más, jamás oídas pronunciar a nuestros padres, abuelos y bisabuelos.

Asimismo presumen y alardean de que son seis millones de personas que hablan el idioma catalán pero pretenden ignorar en cambio que existen trescientos millones de hispano parlantes que hablan con orgullo el castellano, a pesar de la leyenda negra que en algunas ocasiones se ha atribuido a la colonización española, cuya diferencia numérica les remite a un destacado tanto por ciento de inferioridad y para hacerse una simple idea del procedimiento propagandístico o de captación que utilizan ciertas instituciones -entre otras modalidades no menos destacables- bastaría que nos limitásemos a escuchar al primer técnico del F.C.Barcelona, señor Cruiff, o alguna que otra persona no menos relevante del mundo político o cultural, cuando se dirigen al público a través de algún medio de comunicación de ámbito nacional, cuyo acento verbal de expresión, estudiosamente catalanizado, constituye una verdadera caricatura fonética del castellano, profesando a su vez una política no exenta de una marcada connotación separatista.

Por lo que respecta a la normalización lingüística en las Islas Baleares y concretamente a Mallorca, es indudable que cada día habrá más personas que hablarán y escribirán el catalán correctamente, lo que las hará acreedoras de un merecido elogio, pero no debemos olvidar tampoco que si continúa en aumento la llegada de nuevos inmigrantes, nacionales y extranjeros atraídos por el alto nivel económico y de bienestar social que disfrutaban estas islas maravillosas, aunque sólo sea por un periodo de trabajo estacional o vacacional, se hablará cada vez más el castellano, quieran o no admitirlo los simpatizantes del catalán, y si alguna lengua se ven obligados a tener que aprender, por razón de sus ocupaciones profesionales o de convivencia, ésta será mas bien el castellano, el alemán, el inglés o el francés.

No me cabe la menor duda tampoco, aunque se pretenda por parte de algún sector comercial o de servicios, etiquetar y promocionar sus productos y sus ofertas en lengua catalana, que habrán de desistir, más pronto o más tarde, por la cuenta que les tiene y expresarse en castellano cuando un presunto cliente extranjero o nacional, de los muchos que nos visitan, les pida detalles o información respecto a la calidad y precio de determinados artículos expuestos en sus escaparates y vitrinas o figuren insertos en los prospectos de propaganda,

salvo que se incurra en la utopía de querer establecer en aquellos países de donde provienen la mayoría de los turistas que nos visitan, centros especializados en la enseñanza del idioma catalán, subvencionados por la Consellería de Cultura y a su vez se promocióne su conocimiento entre aquellas personas que tengan el propósito de visitarnos.

Lamentaría que mis palabras fueran interpretadas con un marcado signo detractor o apasionado, según se mire, sino mas bien como una motivación práctica de la realidad, favorecida por la complicidad que conlleva el hecho de que más del noventa por ciento de la prensa diaria y revistas periódicas que se editan en nuestra Comunidad, lo sean en lengua castellana, con la agravante además de que a muchas personas nativas de avanzada edad, partícipes de la herencia de un pasado inmediato, les resulte más fácil e inteligible la lectura de un texto escrito en castellano que en su propia lengua vernácula, cuya afirmación podríamos constatar con innumerables ejemplos demostrativos.

Seamos realistas y consecuentes, señoras y señores míos y no nos subamos por las ramas con pretensiones superadas; mantengamos y fomentemos en lo posible nuestras tradiciones culturales y procuremos a la vez contemporizar nuestros sentimientos, so pena de encontrarnos, en momentos comparativos, que llevamos el reloj parado desde hace bastantes años y para corroborar esta presunción, aunque no guarde una relación directa con el tema que nos ocupa, me permitiré exponer a continuación algunos ejemplos significativos:

- ¿Quién se hubiera imaginado, hace apenas medio siglo, cuando enseñar la rodilla las mujeres constituía un atentado a la moral y buenas costumbres, si lo comparamos con la mini falda que se usa en la actualidad y no digamos con el desnudismo semi integral -y en ocasiones total- que con tanta asiduidad se practica por ambos sexos en las playas y costas de nuestro litoral sin apenas escandalizarnos?

No pretendo demostrar con esta comparación que la moda actual sea mejor o peor desde el punto de vista ético; simplemente lo reseño com un ejemplo más de adaptación que involucra a las gentes en la práctica y aceptación de unos comportamientos bien o mal admitidos o tolerados en muchos países.

- Supongo recordarán también muchos de ustedes aquellas procesiones de carros agrícolas, tirados por acabellerías, que a primeras horas de la mañana se dirigían al campo para la práctica de diversas labores agropecuarias y hortícolas, regresando al atardecer, no sin antes hacer una breve parada en los abrevaderos existentes en diversos caminos y calles que daban acceso a la población, la mayoría desaparecidos o inutilizados.

Pues bien; aquellos medios de locomoción y trabajo han ido cambiando en el devenir de los años, sustituyendo los carros por tractores y los abrevaderos por estaciones de servicio, a las cuales acuden diariamente muchos conductores a repostar carburante, montados en

su flamante automóvil o motocicleta de gran cilindrada -sin exclusión de los más fervientes ecologistas- a sabiendas de la contaminación atmosférica que producen los gases emanados del tubo de escape de sus vehículos, especialmente en las grandes ciudades y núcleos de población importantes, cuyo uso indiscriminado y abusivo ocasiona a su vez trágicos balances de muertos y heridos ocasionados por accidentes de circulación, tanto en carretera como en casco urbano, como atestiguan periódicamente las estadísticas publicadas por la Dirección General de Tráfico, cuyo parque móvil, en constante crecimiento, no lograrán reducir ni paliar un supuesto aumento del precio de los carburantes, las primas de los seguros, las sanciones por infracción ni el impuesto municipal de circulación.

- Se reprocha severamente también que las nuevas urbanizaciones, con el consiguiente trazado de nuevas carreteras y ensanche de las existentes y demás servicios inherentes a las mismas; la construcción de nuevos hoteles y bloques de apartamentos, destrozan el medio ambiente y constituyen un verdadero atentado ecológico -cuyo criterio no pretendo discutir- pero si hacer observar y a la vista está, como ciertas laderas del entorno rústico de nuestros pueblos, así como otras superficies de terreno llano, hace siglos acondicionadas para el cultivo con el sudor y el esfuerzo corporal de nuestros antepasados, que no disponían en aquella época de los elementos técnicos y mecánicos con que se cuenta en la actualidad, levantando a su vez artesanales muros y paredes de piedra natural para la contención del terreno, muchos de los cuales subsisten todavía, constituyendo un testimonio elocuente y un homenaje a la laboriosidad y sacrificio desplegados por aquellas gentes, para arrancar de esa tierra que tanto amaban y con tanto afán cultivaban, lo indispensable para mal vivir.

Pero hoy soplan nuevos vientos, tanto de orden social como laboral y económico y aquellos terrenos tan arduamente convertidos en cultivables y muchos otros del llano que se mantenían en explotación, debido a su escaso rendimiento, tanto productivo como económico, vuelven a ser recuperados por la propia naturaleza, convirtiéndolos de nuevo en tupidos matorrales y pinares que los cubrirán totalmente de verdor, hasta que llegue el día en que algún pirómano o persona con fines especulativos inconfesables les prenda fuego, produciéndose una calvicie vegetativa y forestal que necesitará varias décadas para conseguir su total recuperación.

Se habla y escribe mucho, repito, sobre la destrucción del paisaje y del medio ambiente a que han dado lugar las comentadas urbanizaciones, propiciadas la mayoría de las veces por unos egoísmos insaciables, con la agravante de que muchas de ellas se han llevado a cabo sin un riguroso control y seguimiento administrativo, lo cual constituye una verdad irrefutable, de la cual debemos considerarnos todos culpables.

No obstante lo expuesto, mi pensamiento no llega a asimilar lo que sucedería si esta isla de Mallorca, concretamente, conservara

su virginidad ecológica y atraídos por sus innumerables bellezas naturales, entre las cuales merecen destacar sus famosísimas cuevas. Los monumentos megalíticos e históricos, el verdor de sus tupidos bosques y prados, sus hermosas playas acariciadas por nítidas aguas, la hospitalidad de sus gentes y muchas otras más, se desplazarán a ella para contemplar tanta belleza y seducción, contingentes de turistas de distintas nacionalidades y lo que acontecería a la hora del yantar y mitigar el cansancio producido por sus constantes paseos a pie para admirar el paisaje, si no dispusieran de más provisión de vianda y alojamiento que el que pudiera proporcionarles el equipo de campaña contenido en las mochilas afianzadas sobre sus espaldas.

- Abundando en estos ejemplos comparativos entre el pasado y el presente, recuerdo que en cierta ocasión -y de ello han transcurrido más de cuarenta años- por razón de desempeñar un cometido dentro de la organización sindical local, me vi obligado a tener que acompañar a un grupo de ancianos a Palma para percibir la primera mensualidad del subsidio de vejez que les había sido reconocido y en el transcurso del viaje llamó poderosamente mi atención, por su originalidad, unas botas de media caña que calzaba uno de dichos viejecitos, cuyo empeine se ajustaba mediante un largo cordón que se entrecruzaba por ambos extremos a unos salientes laterales dispuestos en forma de corchete. Al preguntarle cuánto tiempo hacía que tenía aquellas botas, me contestó que las había estrenado el día de su boda, celebrada cincuenta años atrás. Persistiendo en mi curiosidad volví a preguntarle cómo era posible que a pesar del tiempo transcurrido se conservaran en tan buen estado, a lo que me contestó que únicamente las había usado con ocasión de la celebración de algún acontecimiento de ámbito familiar o religioso muy importante y si en contadas ocasiones se había desplazado a la vecina villa de Artá andando, para asistir a las fiestas patronales de San Salvador, a la salida del pueblo se las quitaba y atando los cordones de ambas se las colgaba al hombro, haciendo el recorrido descalzo hasta llegar a un abrevadero existente en la entrada de dicha población, en el cual se lavaba los pies y volvía a calzárselas, haciendo lo propio cuando a altas horas de la noche regresaba a Capdepera, practicando el lavado de sus extremidades inferiores en el denominado "Pou d'es Camí".

Después de esta narración yo invitaría gustoso a ciertas personas a que meditaran en profundidad y en base a lo expuesto comparen las ventajas o inconvenientes que la vida cotidiana nos depara, sacando sus propias conclusiones sobre el particular a pesar de la contaminación ambiental y el creciente tributo que hemos de pagar en muertos y heridos ocasionados por los accidentes de tráfico que se producen a diario.

Y para finalizar mi exposición comparativa entre el pasado y el presente les diré y muchos de ustedes recordarán, que en esta villa de Capdepera, mecida antaño en la cuna de la artesanía de palmito, donde la confección domicilia-

ria de cestas, cenachos, espuertas y demás artículos del ramo constituía un ingreso que contribuía a paliar la precaria situación de la economía doméstica de aquella época, cuyas mujeres dedicaban muchas horas del día y de la noche a dichas labores como trabajadoras por cuenta propia, sin alcanzarles nunca la edad reglamentaria para su jubilación, puesto que no existía todavía una reglamentación laboral, convenio colectivo ni legislación social que las protegiera, algunas de ellas con conocimientos tan precarios en temas culturales y de contabilidad elemental, que se valían de una brizna del cogollo de palmito en la cual hacían un nudo como signo equivalente al importe de cada peseta entregada en género confeccionado a los comerciantes receptores o "traginer", cuya producción recogían semanalmente utilizando un carro tirado por una caballería que recorría las calles de la población, percibiendo tan solo una pequeña cantidad en metálico ya que del importe de la mercancía entregada les era deducida a su vez otra porción en concepto de amortización de la materia prima suministrada (cogollo) y el saldo resultante tenían que canjearlo en productos alimenticios tales como harina, arroz, aceite, azúcar, pasta para sopa, etc. etc. en las propias tiendas de los comerciantes receptores, a cuyos establecimientos expendedores acudían semanalmente también, provistas de las típicas "sanaietas", cestas o cistells, así como a los comercios de tejidos cuando se trataba de adquirir prendas de vestir, abrigo, calzado y otros usos, entre las cuales destacaban los delanteros, elemento indispensable y muy común que utilizaban para proteger su falda las mujeres, mientras sentadas manipulaban y clasificaban el cogollo, hacían trenzas con el mismo y finalmente lo cosían y remataban dando forma y vistosidad a los diferentes modelos y tamaños, cuyo intercambio artesano-comercial arrojaba casi siempre saldo acreedor a favor del comerciante.

Pero fueron pasando los años y a la par que iba desapareciendo paulatinamente una artesanía tan arraigada, de la cual sólo quedan escasas practicantes, hemos visto surgir, casi espontáneamente estos grandes almacenes y supermercados, filiales de empresas multinacionales, a los cuales se acude diariamente a comprar, no con las tradicionales "sanaietas" de antaño, sino con una bolsa o cartera bien repleta de papel-moneda -las lentejas acuñadas y puestas en circulación recientemente no alcanzan para nada- donde se puede elegir entre los miles de artículos de las más variada índole, expuestos en sus estanterías, vitrinas o cámaras conservadoras, los cuales una vez controlados y contabilizados por caja son recogidos y colocados, no en las repetidas "sanaietas" sino en bolsas de plástico que llevan estampado el anagrama o el nombre de la cadena comercial que presentan.

Seamos consecuentes pues con la época que nos ha tocado vivir y procuremos aunar todos nuestros esfuerzos y voluntades, tanto sociales, culturales, religiosas, económicas y políticas, no para edificar una nueva Torre de Babel y recibir el castigo bíblico que impuso el Señor a quienes pretendieron levantarla, sino para construir un mundo mejor, más junto

y equitativo, en el que podamos convivir pacíficamente pueblos, razas y culturas, cuyo logro se verá favorecido cuanto más lo sean el conocimiento de las distintas lenguas, formas de expresión y costumbres propias de cada país, consecución que pone a nuestro alcance, cada día más, el mejor nivel de vida que disfrutamos y los adelantos técnicos que la ciencia nos proporciona, tanto en medios de comunicación como de desplazamiento, los cuales vienen a reducir teóricamente las distancias que separan los continentes que integran nuestro planeta, haciéndolo todo más asequible.

Seamos condescendientes también con nuestros visitantes, tanto nacionales como extranjeros, procurando que su estancia entre nosotros les resulte lo más agradable y placentera posible para que se lleven un grato recuerdo de nuestra hidalguía y hospitalidad, expresándonos en nuestros contactos personales de la forma que resulte más idónea para su comprensión, siguiendo el loable ejemplo de nuestro cura-párroco, cuando en la Eucaristía que celebra los sábados y días festivos durante la temporada estival, a la que acuden muchos visitantes peninsulares y turistas de origen germano, entre otros, acostumbra alternar la lectura de los pasajes bíblicos y evangélicos propios de la festividad, tanto en nuestra propia lengua vernácula como en castellano o idioma alemán, ya sea directamente o sirviéndose de una persona adecuada, con lo cual se logra una mayor unión espiritual, fervor religioso y hermandad, simbolizada en el acto de estrecharnos efusivamente la mano y desearnos fraternalmente la paz, hecho tan encomiable y a su vez tan contrariamente opuesto a estas pintadas que aparecen en algunos muros y carreteras de la isla, practicadas por personas tan irresponsables y con tan marcados síntomas de xenofobia que pretenden dar la "bienvenida" a nuestros visitantes con frases tan degradantes y despectivas como "foraster brut" y "estranger fora".

El pasado día 3 de Abril llegó a Palma de Mallorca el primer vuelo charter con un contingente de turistas y periodistas procedentes de la Alemania del Este, siendo recibidos y agasajados en el aeropuerto de Son San Juan por autoridades y personalidades representativas del sector turístico balear y yo me pregunto: ¿Qué impresión final se llevarían estos turistas y periodistas si a través de su recorrido por la isla lograron captar con sus cámaras fotográficas alguna de esas pintadas con tan "cordial bienvenida"?

Sin descartar que mis argumentos puedan herir susceptibilidades y promover alguna crítica verbal o escrita, quiero dejar constancia de que sea cual fuere la reacción a que pueda dar lugar, no pienso contestar a ninguna de ellas, pues modestamente tengo la confianza de poder contar con la comprensión de una mayoría silenciosa.

Amic Jaume Fuster: Tus escritos continuados publicados en esta revista recientemente bajo el título "Normalitza, tu que pots" merecen todo mi respeto y consideración y aunque manteníamos pequeñas discrepancias de principios no constituyen óbice para testimoniarte mi más sincera amistad y profundo afecto.

Juan Melis Sancho
9.Abril.90

Gavadals de tendresa

desè

A Teodor se li havien humitat els ulls. Dissimuladament s'eixugà dues llàgrimes.

Tu, Carles, seguies encès de ràbia després de besar a Goti i t'assegueres emmurriat. T'havia tret de polleguera aquella paraula. Goti havia embarbollat les coses en un desordre escandalós. Havia estat dura, cruel... I, a més, ella no hi tenia cap dret a judicar el teu comportament. Què havia estat ella per tu? Una aventura fàcil una matinada calenta. Una ocasió sobtada per la descàrrega de l'energia sobrera, acumulada durant sis anys d'abstinència. L'alliberament del sexe reprimint durant aquests anys.

-M'has ofès, Goti. Fins a la rel, m'has ofès.

-Perdona'm, Carles. No sé com he pogut ésser tan grossera. De prompte he sentit...

-Ha estat esgarrifosa i mortificant la teva grosseria.

-Perdona'm. Ha estat un arrevat de gelosia... No sé com disculpar-me. Quan t'he vist amb Teo...

-Has pensat el pitjor: que ell i jo ens amarrucàvem, no? Solament els primaris imaginem perversions primàries. Que quedi clar, i per sempre, que, a Teo i a mi ens uneix una altra casta de sentiment.

Teo va alçar les mans per fer que callassin.

-La culpa és meva, de la meva reputació. Ho sent moltíssim, Carles, que el meu fang t'hagi esquitxat.

-No t'afanyis tant en culpar-te. D'avui endavant seré impermeable al fang.

-No, Teo. La culpable som jo. No he sabut contenir-me. L'altra nit a la platja, Carles, vaig fer-me un munt d'il·lusions. Des de llavors el record em gemega per tu, per la facilitat del teu cos, per la teva veu, per les teves besades, per tota la madura abundància de la teva anatomia, per tot el pol·len d'home que deixaren enganxat a al meva pell... per la nuesa teva que cobria la meva nuesa...

Teodor et mirava, Carles, no perdia ni una de les teves expressions davant les paraules de Goti. Et descobria. Et senties afalagat. Aquest egoisme de mascle, que sempre has portat dintre, es regruixava amb l'enlluernat de la femella. Et satisfia que ella es confessàs sotmesa als teus encants virils. Goti, pensares, té una facilitat innata per posar paraules a les emocions.

-Seu, Goti. Tornem a la calma, com si res hagués passat. M'he ofès perquè som un esquitarell.

Ella s'assegué. Impulsats per una mena de corrent enramadís, els tres us miràreu i esclafireu a riure.

-Semblam tres infants després d'una malcriadesa.

-M'agradaria, Carles, tornar a la infantesa. En tenc necessitat de la innocència, d'ésser pura com una embosta de blat net, per oferir-me a tu, per poder ésser acceptada per tu.

De cada vegada et sorprenien més les paraules de Goti. Mirares als dos. Hi havia una similitud, una certa afinitat, un paral·lelisme en les paraules d'ella i les d'ell, aquell dia sota el

ramarell. I, fins i tot, aquesta semblança era física. Els dos et semblaven com a dues gotes d'aigua

-Què hi veis en mi, els dos, que us fa pensar que som diferent dels demés?

Goti i Teo es miraren. Fou una mirada de molt breu durada, però plena d'enteniment, de complicitat, de mútua comprensió.

-Diga-li tu, Goti -digué en Teo.

-Malgrat els teus anys, Carles, conserves la ingenuïtat i el candor. I em pregunt rera quina roca has estat per conservar-te encara virginal? No vull dir virginitat de sexe, no, sinó d'idees, de sentiments, de moral, d'homenia...

-Resumint: Que tenc la barca ancorada als anys cinquanta?

-No és això precisament. El que vol dir-te Goti, és que no estàs contaminat per cap dels tòxics del nostre temps.

-I em plau que segueixis així. És edificant parlar, conviure i... fer l'amor en qualcú que porta la netedat encastada dins l'ànima. La pròxima vegada que faceu l'amor...

-No hi haurà una pròxima vegada -la vares interrompre.

Ella et mirà al fondo dels ulls. Tu la mirares. Us miràreu fit a fit, llargament. Tu intentaves posar en blanc els teu cervell, perquè ells no pogués llegir-te a l'esguard el que pensaves realment. Malgrat tot, ella et descobria les intencions, mitjançant una mena de suggestiu hipnòtica.

-Sí, Carles, hi haurà una pròxima vegada, n'estic segura.

Seguíreu parlant, dissentint sobre la possibilitat d'una segona vegada. Tu exposares les teves raons, ben simples, tanmateix. En el fons no te les cregues ni tu. I menys ella. Et digué que acaramullava experiències i que a la seva ofensa li contestares amb una besada, quan, si cap sentiment t'inspirava, el més normal hauria estat una galtada. Tu li confessares que ganes de galtejar-la no t'havien faltat, però que no t'agradaven les violències i menys amb una dona. Amb les seves arts va fer sincerar-te i li digueres que sí, que ella t'agradava un poc.

-Si jo t'agrad un poc i tu m'agrades un molt, on són els impediments per una segona vegada?

La pregunta quedà a l'aire, tanmateix.

A la rotllada us comparegué Virma, acompanyada del jove efeminat de la comtessa.

-Com que tots ens coneixem, no calen presentacions. Sembla que no sabeu la novetat.

-Quina novetat?

-Avui vespre, la policia, la nacional, ha vingut a escorcollar el iot de la comtessa. I el xalet. Ningú diu per què, encara que tots ho sabem.

Tu, Carles, anaves a dir que tu no ho sabies, però callares. Goti afirmà amb una capada. El jove donà a entendre que també ho sabia i Teo es mantengué hermètic, sense cap expressió que indiqués sí o no ho sabia. Però Virma continuà.

-Era d'esperar. Avui la droga...

-No digueu aquesta paraula -Goti imitava la veu els gestos de la comtessa- És millor dir: caramels per gent gran". La bruixa s'ho té ben merescut que li destapin el cul, així tothom sabrà lo brut que el té.

-Tu, Teo, no hi has anat el Marroc amb la comtessa un parell de vegades?

-Sí, que m'hi va dur amb ella.

-Idò, et toca estar-ne assabentat dels seus negocis.

-No en sé res, Virma, dels negocis de la comtessa. I si ho sabés no ho diria.

-I què hi foties amb ella al Marroc?

-El mateix que al xalet: guanyar-me les sopes. Res més. Per què no ho preguntes a Toni, que també hi ha anat?

-Toni no en sap res.

-Sí que en sé. I molt que en sé. Però no ho diré.

-No hi haurà més llit. He vingut amb tu solament per saber si seria capaç de complir amb una dona...

-I has complit.

-Ja ho sé. Però no vull ésser devorat, com un cervatell, per una lleona afamegada.

-Mirau el pollet com li surt la cresta!

-Teo, puc parlar amb tu, a soles?

-Sí, clar.

Toni i Teo sortiren del bar.

Virma canvià de seient. S'assegué vora tu, Carles, i t'agafà del braç.

-Tu també tens por d'ésser devorat, Carles?

-Jo ja som cérvol de banyam ramós i massís. Sé defensar-me.

Goti es sentí gelosa i s'apropà a tu. També t'agafà del braç. Les dues dones se miraren desafiants, cobdicioses. Una d'un bé conegut, l'altra d'un bé que intuïa abundós. Tu, una mena de barca entre la força de dues ones encrespades, de rompent imprevisible, coronades d'escuma, amenaçants.

-I com et defensaràs de mi? M'escometries amb el banyam, com els cérvols?

-I per què no, si ets una lleona, com ha dit Toni?

-Ho creus tu que som una lleona?

-Sí. L'altra nit vaig sentir com m'estirares cap a tu, com a un sacrifici.

Goti t'estirava del braç cap a ella. T'abraçà i et besà la galta, l'orella, el coll. Era com per demostrar-li a Virma que tenia una prioritat sobre tu que ella no tenia.

-Mira la gata maula com s'aprofita. A mi no m'enganyes, Goti, malgrat els teus artificis.

-En aquest instant entrà en Teodor.

-És un "menage a trois"? Ho sent, Virma, però aquest seient és el meu. I no pens renunciar a ell.

-Groser. Ets un groser, Teo. Té el seient i l'amant. Tot, Adéu.

I Virma, amb un gest de dignitat ofesa, altiva, d'abadessa inquisidora, d'arrogància mundana, com una deessa decadent, sortí de S'uro.

-Ves en compte, Carles, que aquesta tornarà per tu. No és de les que sàpiguen perdre.

-Tranquil, Teo. Amb aquestes saons no hi tenc experiència, però em sabré defensar, o a lo millor... qui sap...

-És l'home o és l'escriptor que dubte?

-Pentura els dos, Goti. Els dos estam tan lligats que l'un sense l'altre no som res.

-Ja veig que els dos acumulau experiències. Diga'm una cosa, Carles: també jo vaig ésser una experiència?

-També, Goti, també. Encara que una experiència agradable.

-Gràcies per la galanteria.

En un arrevat d'estimera passares un braç sobre l'espatlla de Teo i l'altre sobre la de Goti.

-Em sent feliç. Tenc l'estimació d'un fill i el desig d'una dona.

Un miratge, Carles, un miratge. Una il·lusió seductora per una nit de bogeria. Un mimetisme plàcid i lent com una carícia, superficial, que no et serviria, tanmateix, per llançar per la borda uns motllos en els quals havies viscut sempre, i que t'havien condicionat el comportament tota la vida i seguirien ofegant-te, malgrat tots els esforços per alliberar-te d'ells. Una fèrvida vocació d'home alliberat que s'estrancarà, de sobte, com una font fluixa. No et quedarà res d'aquest somni, més que la calabrora aspra enganxada als llavis en consumir-se la tragèdia i la mar s'omplirà d'espelmes enceses, just un cementeri.

Joan Rai

LLOCS DE VENDA:

- Els dos estanys de Capdepera
- Llibreria L'Orient
- Llibreria Cala Rajada
- Casa del Mar
- Es Sitjar

CAPDEPERA - CALA RAJADA

Imatges

SA PEDRUSCADA 1925